

ПАЛІТРА БІБЛІЯТЭЧНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ

Серыя «Лепшы бібліятэчны сценарый»

Выпуск 3

Віцебск

2013

УДК 021.4

ББК 78.38

Л48

Складальнік *Н. М. Стараўойтава*

Рэдакцыйная калегія:

Т. М. Адамян (адказ. рэд.), В. М. Нявейкава, А. М. Васілеўская

Адказны за выпуск *А. І. Сёмкін*

Палітра бібліятэчных мерапрыемстваў / ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Аддзел бібліятэказнаўства; [складальнік Н. М. Стараўойтава]. – Віцебск, 2013. – 59 с. – (Серыя «Лепшы бібліятэчны сцэнарый». Вып. 3).

Выданне ўключае лепшыя сцэнарныя матэрыялы, распрацаваныя публічнымі бібліятэкамі Віцебскай вобласці ў 2012 годзе і прадстаўленыя ў аддзел бібліятэказнаўства разам з гадавой справаздачай. Штогадовае выданне прызначана для бібліятэчных работнікаў, а таксама для тых, хто праводзіць культурна-масавыя мерапрыемствы.

Палітра бібліятэчных мерапрыемстваў

(Серыя «Лепшы бібліятэчны сцэнарый»)

Вып. 3

Складальнік **Стараўойтава Ніна Міхайлаўна**

Адказны за выпуск **А. І. Сёмкін**

Камп'ютарная вёрстка **А. В. Юпатавай**

Мастацкае афармленне **Ж. Ю. Масько**

Тыраж 12 экз.

Надрукавана на ксераксе ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна»

210601 г. Віцебск, вул. Леніна, д. 8а

E-mail: vlib@vlib.by

ДУ «Віцебская аблесная бібліятэка імя У. І. Леніна», 2013

Пусть любовь к хорошей книжке
С вами вместе будет жить

2-я девочка: Очень просим: приходите
В наш просторный книжный дом!
Очень просим: нас берите,
И читайте обо всём!

*Составитель: библиотекарь I категории Витебской городской детской
библиотеки им. В. Короткевича
Н. С. Максименко*

ЗМЕСТ

АД СКЛАДАЛЬНИКА

4

«БАЙКА БЕЛАРУСКАЯ»

5

*Гадзіна аднаго літаратурнага жанру з інсцэніроўкамі баек,
конкурсам чытальнікаў баек і мультымедыйнай прэзентацыяй)*

«ВОЛАТЫ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА»

14

*Літаратурна-музычная вечарына да 130-годдзя з дня
нараджэння Я. Коласа і Я. Купалы*

«И ЛИШЬ ТЕБЯ НЕ ХВАТАЕТ ЧУТЬ-ЧУТЬ»

33

*Музыкальны час к 80-летию Маіі Кристалинскай из цикла
«Ретро-портрэт»*

«КАЛЯДА-КАЛЯДАЧКИ»

39

Фальклорна-этнаграфічнае свята

«ОСТРОВ ЧИТАЛИЯ НА ПЛАНЕТЕ ДЕТСТВА»

47

Открытие Недели детской книги с участием Маины Боборико

АД СКЛАДАЛЬНИКА

У нашы дні публічныя бібліятэкі, як бясплатныя і даступныя цэнтры па арганізацыі вольнага часу шырокіх слав'янаў народу, значна паширылі свае функцыі. У сувязі з гэтым масавая работа бібліятэк становіща больш запатрабаванай, арыентаванай на інтерэсы карыстальнікаў, набывае новыя формы і акцэнты. У публічных бібліятэках нашай вобласці сабрана шмат цікавых распрацовак масавых мерапрыемстваў. Выявіць лепшыя з лепшых, зрабіць іх здабыткам шырокага кола практикаў стаўці сваёй мэтай наша выданне.

Зборнік уключае пяць сцэнарыяў рознай тэматыкі і формаў масавай работы з пяцідзесяці трох прадстаўленых у адзел бібліятэказнаўства. У гэтым выпуску мы прадставілі, на наш погляд, найбольш актуальная і цікавая матэрыялы для розных чытацкіх груп.

Выказываем падзяку ўсім, хто падзяліўся з калегамі сцэнарнымі распрацоўкамі масавых мерапрыемстваў. Спадзяёмся, што ўсе яны будуть выкарыстаны ў работе.

обычно, а выкопали и после праздника посадили вновь на прежнее место.

Ведучий: Было бы очень хорошо, если бы каждая новогодняя ёлка после весёлого праздника возвращались вновь в свой родной лес.

Ведучий: Спасибо, ребята, молодцы! А что у нас со сказкой «Про котёнка, который стал королём»? Назовите предметы из этой сказки.

Дети: Шахматная доска, шахматные фигуры, котёнок, дом.

Ведучий: Котёнок есть в названии сказки, поэтому естественно, что вы его выбрали, а как сюда попали шахматы?

Дети: В шахматы в этой сказке играли старики.

Ведучий: А как же всё-таки котёнок стал королём?

Дети: Один из старииков потерял шахматную фигуру – короля и вместо него посадил на чёрную клеточку котёнка и сказал: «Будешь королём!».

Ведучий: Ребята, вы прекрасно справились с заданием, молодцы, понравились вам эти сказки? (*дети отвечают*).

Ведучий: Давайте тогда поблагодарим нашу гостью, Майну Максимовну Боборико, детскую писательницу, журналистку, и просто очень доброго, обаятельного, интересного человека за её весёлые истории, солнечные сказки, прекрасные стихи, которые несут в себе добро и свет, любовь к родному городу и к окружающему нас миру. Маина Максимовна, вам слово (*выступает Маина Максимовна Боборико*).

Ведучий: Маина Максимовна! Спасибо Вам огромное за то, что вы приняли участие в нашем празднике, ваши произведения украсили нашу сегодняшнюю встречу, сделали её интересной и увлекательной и мне остаётся только объявить Неделю детской книги открытой и пожелать всем увлекательного чтения, а помогут мне в этом наши помощники (*выходят девочки с изображением книг*).

I-я девочка: Увлекательного чтения
Мы желаем всей душой,
Вам, девчонки, вам, мальчишки,
С книжкой ладить и дружить,

Ведущий: Ну что, напроказничали, идите теперь и миритесь.

Кот и Мыш взялись за руки и ушли.

Ведущий: Да, ребята натворили наши герои дел: мало того, что сами поссорились, так ещё и в читальном зале устроили кавардак: книги на полках стояли вкрай и вкось, сказки перепутались, а некоторые вещи и предметы из них, вообще, потерялись. В основном мы успели навести порядок к празднику, но вот предметы из сказок Маины Боборико «Катин Новый год» и «Про котёнка, который стал королём» пока ещё не вернулись в свои сказки. Давайте им поможем. Нам нужно четыре желающих, которые знают содержание этих сказок (*выходят дети*).

Ведущий: Ваша задача: положить предметы рядом с той сказкой, к которой они относятся.

Звучит весёлая музыка. Дети определяются с предметами и сказками.

Ведущий: Молодцы, ребята, я вижу, что вы уже закончили работу. Так, сказка «Катин Новый год». Назовите предметы, которые вы отнесли к этой сказке.

Дети перечисляют: ёлка, елочная игрушка, новогодний подарок, бабушка, клубок ниток с вязальными спицами, веточка рябинки.

Ведущий: Почему попали в эту сказку ёлка, елочный шар, новогодний подарок, мне понятно, а вот почему вы решили, что нитки со спицами из этой сказки, пожалуйста, объясните.

Дети: С помощью этих предметов бабушка-волшебница взяла чудесные узоры новых сказок.

Ведущий: А как оказалась здесь веточка рябинки?

Дети: Именно об этом маленьком, гибком, гордом деревце, которое бросило вызов могучей Зиме, сочинила одну из сказок волшебница.

Ведущий: А расскажите, ребята, какая удивительная история произошла с новогодней ёлочкой?

Дети: Ёлочку под Новый год не срубили в лесу, как это делается

«БАЙКА БЕЛАРУСКАЯ»

Гадзіна аднаго літаратурнага жанру з інсцэніроўкамі баек, конкурсам чытальнікаў баек і мультымедыйнай прэзентацыяй

Вядучы: Байка. Хто не ведае гэтай руплівай і цікаўнай, з выгляду простай, але вострай на язык бабулі, якая можа расказаць забаўную гісторыю пра розныя падзеі ў жыцці. Ёй да ўсяго ёсьць справа: яна можа сунуць свой нос і туды, дзе яе не просяць, а пасля расказаць пра дзівосы, якія там бачыла, выставіць на смех нават таго, хто ўжо, акрамя смеху, нічога не баіцца. А бабулька яна таму, што ёй ужо больш за дзве з паловай тысячы гадоў, калі ўлічыць, што як літаратурны жанр байка бярэ свой пачатак ад легендарнага Эзопа, які жыў у шостым стагоддзі да нашай эры. Але, напэўна, і тады, калі людзі яшчэ не ўмелі пісаць і чытаць, байка жыла ў народзе. За яе доўгі век шмат чаго змянілася на свеце: разбураўліся і адыходзілі ў нябыт дзяржавы, сыходзілі з гістарычнай арэны цэлья народы, а яна то занепадала, то ўваскрасала, але ўсё жыла, і дажыла да нашага часу. Нямногія пастычныя жанры валодаюць такай устойлівасцю і жывучасцю, як байка. Але гэта не азначае, што на працягу такога доўгага часу байка ўвогуле не зазнала ніякіх змен. На працягу стагоддзяў гэта была байка-прытча – сухая прапаведніца абстрактнай маралі. І толькі з цягам часу яна наблізілася да рэчаіснасці, пачала гаварыць жывой народнай мовай.

Беларуская літаратурная байка ўзнікла досыць позна. Значна пазней, чым руская і украінская. І гэта дзіўна, калі ўлічыць, што беларуская – старабеларуская – літаратурная мова на некалькі стагоддзяў апераджала рускую. Нават сам кніжны верш у рускую культуру прыйшоў якраз з Беларусі, праз Сімёона Полацкага. А байка не спяшалася з'яўляцца на свет. І калі росквіт баечнага жанру наступіў у рускай літаратуре ў XVIII стагоддзі, калі яна бурна развівалася, набываючы новыя ідэйныя і мастацкія якасці – у беларускай літаратуре панавала глухая ноч. Старожытная літаратура сваё адъяла, а новая яшчэ не нарадзілася. Ва ўмовах прыгнёту і бяспраўя, калі само друкаванае беларускае

слова было пад забаронай, нічога ў гэтым сэнсе і не магло нарадзіцца.

На Беларусі добра ведалі і любілі байкі І. Крылова. Менавіта пад яго пяром байка стала па-сапраўднаму народнай. Крылоўская байка вызначалася сваёй актуальнасцю і злабадзённасцю, грамадскай значнасцю, вострай сатырычнай накіраванасцю, жывой, дасціпнай мовай, якую так добра ведаў і так таленавіта ўдасканальваў у сваёй творчасці аўтар. Шмат якія афарыстычныя выразы з яго баек сталі крылатымі словамі і шырока бытуюць у народзе.

Байка прыйшла ў беларускую літаратуру толькі ў канцы XIX стагоддзя. Нясмелыя крокі яе мы бачым у творчасці Альгерда Абуховіча і Францішка Багушэвіча. Яны былі нясмелыя ў сэнсе авалодання асаблівасцямі жанру. Што да іх ідэйнага зместу, то яны адразу сталі на абарону пакрыўданага народа. З гэтай прычыны ніводная з баек А. Абуховіча і не была надрукавана пры жыцці аўтара. Францішак Багушэвіч хаваў свае творы ад царской цэнзуры пад вымушанымі псеўданімамі, і свет яны маглі ўбачыць толькі будучы надрукаванымі за мяжой.

Хоць і позна прыйшла байка ў беларускую літаратуру, але прыжылася яна не на голым месцы. Жывучы ва ўмовах цяжкага сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, беларускі народ не толькі гараваў і бедаваў, але і смяяўся. Смяяўся са сваіх прыгнятальнікаў, выкryваочы іх злачынствы і амаральныя ўчынкі, смяяўся сам з сябе.

Беларускай байцы пашанцавала, што ў хуткім часе яна трапіла пад таленавітае пяро Янкі Купалы і Якуба Коласа. Ва ўмовах жорсткіх рэпрэсій, якія чынілі царскія ўлады над удзельнікамі рэвалюцыйнай барацьбы, і самавольства цэнзуры байка стала для Я. Купалы і Я. Коласа вельмі прыдатным сродкам выкрыція ненавіснага самаўладства, выяўлення свабодалюбівых імкненняў простага народа.

Я. Купала напісаў небагата баек, але бадай усе яны вызначаюцца паэтычным майстэрствам, самабытнасцю сюжетаў і вобразаў. Гэта «Мікіта і валы», «Ігнат і п'яўкі», «Два мужыкі і глушэш», «Бот і лапаць», «Ястраб», «Лісіца і певень», «Асёл і яго цень», «Асёл і навука».

И носил под мышкой папку
Неотложных мышых дел.

Мышь любил работать ночью.
Вкусно пах читальний зал,
А сандалии, между прочим,
У порога оставлял.

Он по полкам лазал ловко
Залезал под потолок,
Новых книжек видел столько,
Что осилить их не мог.

Kom:
Но однажды чей-то нос
Межу книжками пророс.
Два зелёных страшных глаза
Не светили здесь ни разу.

Но такие вот хвосты
Носят только лишь коты.
Когти он точил об полку,
Размышляя втихомолку:

Ужин будет хоть куда.
Мяу, куда же ты, куда?
Мышь летел, как на ракете,
Позабыл об этикете –

Мыш:
Позади опасный зверь,
До науки ли теперь?
А сандалии, что у двери,
Кот пускай себе примерит.

Славка: Ребята, а у меня тоже для вас есть что-то интересное – волшебный сундучок. В нём находятся предметы из моих любимых сказок.

Ведущий: Ваша задача, определить из какой сказки каждый предмет. Петрик и Славка будут мне помогать.

Мальчики по очереди достают предметы из сундучка: иголка «Царевна-лягушка», блюдечко с яблочком («Аленький цветочек», «Сказка о мёртвой царевне и семи богатырях», «Золотое блюдечко, наливное яблочко»), музыкальная табакерка («Городок в табакерке», «Свинопас»), рукавичка («Теремок»), «Золотые» орешки (А. С. Пушкин «Сказка о царе Салтане»).

Молодцы, ребята, хорошо справились с заданием, давайте поблагодарим Славу и Петрика за участие в нашем празднике. Каждый из вас, ребята, наверное, не отказался бы иметь таких замечательных друзей (слышатся какие-то непонятные звуки).

Ведущий: Ребята, вы слышите какое-то шуршание, шорохи, попискивание, как будто кто скребётся. О! Я, кажется, знаю кто это. Это Мыш-Книголюб и Кот-Мышелюб. Встречайте наших необычных гостей, о них нам тоже рассказала Маина Боборико.

Выходят дети в костюмах мыши и кота; смотрят друг на друга недружелюбно.

Ведущий: Ребята, да они, наверное, поссорились. Пусть они расскажут, как это случилось.

Мыш: Толстый Мыш к науке близок
Посещал читальный зал,
Мудрость старую из книжек
Он зубами выгрызal.

Он ходил на задних лапах –
Уж таков его удел,

Чытальнік: Асёл і навука

Асловы невуцтва не раз
Служыла дурням на паказ, -

Дык вось нарэшце ўзялі
Асла ў навуку аддалі
І сталі ўчыць яго чытаць –
Вучылі нават і пісаць.
Асёл так шчыра ўчыцца ўмеў,
Што кніжкі ўсе, як сена, з'еў
І столькі ў гэтым скарыстаў,
Што горш убоістым ён стаў!..

Людзям ёсьць тут такі прымер
(Ёсьць людзі на быдля манер)
Хоць колькі ні вучы асла,
Аслом ён будзе да канца!..

Вядучы: Востры гумар, лаканічныя, але вельмі трапныя і дасціпныя характеристыкі персанажаў, дыялогі, насычаныя інтанцыямі жывой народнай гаворкі, рабілі купалаўскія байкі надзвычай даходлівымі. Як правіла, байкі Я. Купала прысвячаў надзённым пытанням грамадска-палітычнага жыцця, даваў яркія замалёўкі падзеяй і з'яў свайго часу. Персанажы баек – рэальныя, канкрэтныя вобразы, пачэрпнутыя з жыцця. Не выпадкова і тое, што ў большасці купалаўскіх баек выступаюць не звяры, а людзі: з аднаго боку, селянін-беларус са сваім уласным імем (Мікіта, Ігнат, Юрка), з другога – яго крыўдзіцелі, трутні-прыгнятальнікі.

Такім ж востра сатырычнымі творамі з'ўляюцца і байкі Я. Коласа, якіх таксама напісана няшмат. Пад свежымі ўражаннямі падзеяў рэвалюцыі 1905-1907 гг. узніклі яго байкі «Баба і куры», «Конь і сабака», «Пан і рэчка», «Дуб і кветкі», «Пастух і авечкі», у якіх яскрава выявіліся рэвалюцыйныя настроі працоўных.

Чытальнік: Баба і куры

Падпечкам Баба кур дзяржала.
Прайшла зіма, вясна настала,—
Кудахчуць куры і сакочуць,
У дзверцы, бедныя, глядзяць.
А птушкі з выраю ляцяць;
На свет і куры нашы хочуць —
Чарвей і крошак пашукаца.
— Пусці ты, Бабка, іх на волю! —
Суседкі кажуць Бабе той:
— Няхай пабегаоць на полі —
І цёпла ўжо і мошак рой.
Падпечак Баба адчыніла
(А чапялу яна ўзяла).
Паверыў Певень — тыц ён рыла!
Па карку Баба так дала,
Што Пеўню вочы засланіла
І юха з Пеўня пацякла.
Пайшоў назад мой Певень збіты,
А куры хоць сабе й крычаць,
А ўсе за дзверцамі сядзяць,
Хоць тыя дзверцы і адкрыты.

Вядучы: Байка напісана ў 1907 годзе, і ў ёй паэт высмейвае «свабоды», што толькі на словах абвяшчаліся царскім маніфестам 17 кастрычніка 1905 года. Той, хто быў знаёмы з Якубам Коласам, неаднойчы адзначалі, якім шчодрым на гумар і вострае слова ён быў. Аднойчы паэт убачыў каля сельскай чайнай некалькі хамутоў і ўжо з'явіліся ў вачах вясёлыя іскрынкі: «Ці гэта коні спацелі і сядзяць п'юць піва, таму што ў хамутах іх туды не пусцілі, ці людзі перад тым, як запрэгчы коней, рашылі кульнуць па чарцы. Хутчэй за ўсё коні. П'юць з

Ведуцій: Давайте поприветствуем героев книг и поближе с ними познакомимся. Пусть они расскажут о себе.

Славка и Петрик (вместе): Мы герои книги Маины Боборико «А у нас во дворе». Мы учимся, как и вы, ребята, в четвёртом классе.

Славка: Меня зовут Славка. Больше всего на свете я люблю читать, поэтому я всегда с книгой: и на уроке, и на перемене, и дома. Вообще-то на праздники мне ходить некогда, но сегодня я не мог не прийти, потому что, во-первых, это праздник книги, а во-вторых, он проходит в такой прекрасной, замечательной библиотеке. Здесь так много интересных увлекательных книг.

Петрик: А меня зовут Петрик. Я интересуюсь всем на свете. Мне нравится удивлять своих друзей. Я люблю ходить в школу, потому что на уроках в мою голову приходят самые неожиданные мысли. Вот совсем недавно я изобрёл новый язык.

Славка: Как это?

Петрик: А вот так. К каждому слогу нужно добавлять слово «да». Хочешь, я скажу что-нибудь на этом языке.

Славка: Попробуй. Нам очень интересно.

Петрик: Прида-ветда друсьда-ядя – чида-тада-теда- лида
Чида-тада-теда-лида – мечда-тада-теда-лида!
Девда-чонда-кида ида мальда-чишда-кида,
Чида-тада-юда-шида-еда книжда-кида.

Петрик: Ну как, тебе понравилось?

Славка: Петрик, ты знаешь, я ничего не понял, а вы, ребята, догадались, о чем вам хотел сказать Петрик?

Дети: (хором): Н-е-е-т.

Славка: Петрик, нам без тебя не справиться, переводи быстрей.

Петрик: Привет, друзья – читатели,
Читатели – мечтатели!
Девчонки и мальчишки,
Читающие книжки

Чтец 8: Только очень непростой он,
Раз излечивает скуку.
Вообще, он самый лучший
И такого больше нет.
Подари ему монетку
Или может быть купюру,
Угости его конфетой
Так, от щедрости души.
Только вовсе не за это
Станет ясным полдень хмурый,
Настроение такое –
Хоть Лявиониху пляши.

Дети отвечают: «Городская скульптура "Клоун"».

Ведущий: Молодцы, ребята, вам без труда удалось справиться и с этим заданием. Праздник продолжается и у вас впереди ещё много интересных встреч с героями книг Маины Боборико (*выходят 2 девочки с изображениями книг Маины Боборико и 2 мальчика Славка и Петрик, главные герои книги «А у нас во дворе»*).

1-я девочка: Увидеть вас в который раз
Явилась книж семья.
Стихи, и сказки, и рассказ –
Все старые друзья.

2-я девочка: Давайте знакомые книжки откроем
И снова пройдём от страницы к странице
Всегда ведь приятно с любимым героем
Опять повстречаться, узнать, подружиться...

гора – моцна іх тэхніка пацяняе...».

Шчырым феноменам, вартым прыраўнання да вяршыняў сусветнай літаратуры, беларуская байка стала ў 20-я гады XX ст. з прыходам Кандрата Крапівы. Свой творчы шлях ён пачынаў як паэт-сатырык. У газеце «Красноармейская правда» ў 1922 годзе быў змешчаны яго першы друкаваны твор – вершаваны фельетон «Жылі-былі». З гэтага моманту сатыра і гумар сталі вызначальнымі рысамі творчасці К. Крапівы. Асноўнымі жанрамі пазіціі на першым этапе творчасці сталі байка і сатырычны верш. Верш «Крапіва» – вызначальны для Кандрата Кандратавіча Атраховіча. У гэтым творы пісьменнік тлумачыць сэнс свайго псеўданіма:

Чытальнік: Я ў мастацкім агародзе
Толькі марная трава,
А якая? Смех дый годзе:
Я – пякучка-крапіва.

Я расту вось тут пад плотам
І не так даўно ўзышла,
Я ўжо многім абармотам
Рукі-ногі апякла.

Хто сустрэўся быў са мною,
Дакрануўся раз ці два,
Дык той ведае ўжо, хто я:
Я – пякучка-крапіва.

Вядучы: Трэба заўважыць, К. Крапіва не ішоў ходжанымі сцежкамі, а заўжды выдумляў свежыя, арыгінальныя сюжэты. Яркі талент беларускага байкапісца прайвіўся ў тым, што яго творы смешаць не аднымі сюжэтамі і канцоўкамі, але самім спосабам выкладу. Асаблівы росквіт К. Крапівы-байкапісца прыпадае на 1925–1929гг., калі была напісана большая частка баек. У 1927 годзе байкі выйшлі асобнай кніжкай, якая так і называлася «Байкі». Крапіва зрабіў байку баявой

зброяй беларускай сатыры. Народны погляд пісьменніка на рэчаіснасць, шырокое выкарыстанне фальклору, прыказак і прымавак надавалі мове яго баек народны характар. Паслухайце байку К. Крапіві «Заява».

Чытальнік: Заява

Другі, бывае, дабрадзея,
Пашану страшы ў людзей,
На тым часамі спаганяе,
Што прозвішча мянія.
Не помню месяца і дня,
Нядайна нек адна свіння
Свайму там старшыні ці «заву»
Так накрамзоліла заяву:
«Ад грамадзянкі вёскі Свіньюхі,
Хляўцоўскае акругі,
Што перанесла здзекі пугі,
Як панаваў пастух Трахім,
Ад аблавухае свінні Каравай

ЗАЯВА

Я, прылажыўши ніжэй капыты,
Заяўляю аб тым,
Што з усёю сваёю раднёю
Не хачу болей звацца Свіннёю.
Бо «свіння» і за лаянку часта ўжываецца,
А мне гэта не падабаецца.
Вось і прашу даць імя мне новае,
Падмацаваўши яго пастановаю,
Каб не кожны хам калоў вочы нам;
Каб падцягнуць заўсёды мела права я,
Калі асмеліцца абраziць хто».
І распісалася пярэднім правым капытом:
«Свіння Каравая».

Чытец 5: Фантазии, рожденные когда-то,
И сказки недовязанный узор
Вновь вырвутся из сердца на простор,
С кленовой стаей улетят куда-то.

Чытец 6: Давай сегодня мы к писателю зайдём,
Очистим души от проблем досужих.
И сказки новые из белорусских кружев
В Аринушкін узор вплетём.

Дети отвечают: памятник А. С. Пушкину в Витебске.

Ведучыі: Первая загадка имела прямое отношение к нашей библиотеке, а вторая должна быть понятна и близка вам. Вы учитесь в гимназии, которая носит имя знаменитого русского писателя.

Ведучыі: Молодцы! С этим заданием вы справились легко, а удастся ли вам разгадать последнюю загадку? Она тоже посвящена одному из самых популярных памятников нашего города.

Чытец 7: Исполнитель всех желаний
Там, у самой остановки,
А не веришь, так попробуй
Нос холодный потереть.
Не криклиwyй, не скандальный –
Просто кто-то натуральный
Станет другом если только
Очень-очень захочеть.
Вылит он из чистой бронзы,
А быть может золотой он,
Это знает только скульптор,
А для нас большой секрет.

Его пытали на излом,
Но люди, что судьбу мостили,
Свои столетья пережили
Под тем немеркнущим пером.

Там строки правду стерегли,
Врастая в белый лист корнями,
И вырастали перед нами
Былинные богатыри.

Он слог ковал не из обломков,
А белорусский свой язык
Глубинной мудрости постиг,
Чтоб передать его потомкам.

Ведущий: Сложная загадка. Наверное, вы догадались, что стихотворение посвящено белорусскому писателю. В одном из парков города ему установлен памятник и каждый год в нашей библиотеке отмечается день его рождения: проходят различные мероприятия, посвящённые его жизни и творчеству

Дети отвечают: «В. Короткевич».

Ведущий: А следующие загадки озвучат мои помощники.
Слушаем стихотворение.

Чтец 4: Давай сегодня мы к писателю зайдём.
Там на скамейке рядышком присядем,
И лета бабьего седые пряди
Руками бережливо отведём.

А старшыня той розум меў:
– Завіся, кажа, ты хоць – леў,
Аднак жа, як свінню ні кліч,
Яе заўсёды выдаесь лыч!

Вядучы: Тэматыка сатыры Кандрата Крапівы шырокая і разнастайная. Асаблівае месца ў першы перыяд яго літаратурнай дзейнасці займала тэма грамадскасці. Асноўнымі сродкамі, якімі карыстаўся Крапіва, з'яўляеща іронія, грэцк, карыкатура. Каго б ні браў байкапісец у якасці персанажаў, ён заўсёды мае на ўзве чалавечасце грамадства. Ён ставіць сваіх «герояў» у смешнае становішча і паказвае несумяшчальнасць іх імкненняў, звычак, паводзін, учынкаў з агульнапрынятымі нормамі маралі, прыстойнасці, чалавечнасці. Многія баечныя вобразы, створаныя Крапівой, сталі літаратурнымі тыпамі, а канцоўкі баек – крылатымі выразамі.

У сваіх творах байкапісец выкryваў класавых ворагаў, бюракратаў, кар'ерыстаў, падхалімаў, раскрадальнікаў дзяржавай маёмы, мяшчансства, п'янства, высмеиваў невуцтва, усялякія забабоны, старыя звычкі, заклікаў будаваць новы быт. Многія байкі К. Крапівы, на жаль, не страцілі сваёй актуальнасці і сёння. Усім нам са школы вядомыя такія байкі, як «Дыпламаваны баран», «Дзед і баба», «Жаба ў каляіне», «Сава, асёл ды Сонца», «Вол і авадзень», «Старшыня», «Саманадзеяны конь» і інш. (інсцэніроўка байкі К. Крапівы «Шляхі да ісціны»).

Вядучы: Мінуў не адзін дзясятак гадоў з таго часу, калі былі напісаны крапівінскія байкі, а яны і сёння захапляюць сваёй мудрасцю, паэтычнасцю, свежасцю сюжэтных фарбаў. Напісаныя з вялікім паэтычным майстэрствам байкі К. Крапівы сталі ўзорам для творчасці яго наследнікаў у беларускай літаратуре.

У 40–50-я гады з'явіліся новыя імены беларускіх байкапісцаў. Найбольшага поспеху ў гэтым жанры дасягнулі Уладзімір Корбан і Эдуард Валасевіч. Як і Крапіва, яны аператыўна адгукаліся на тэму дня. У

іх байках выкryваліся падпальшчыкі новай вайны, носьбіты мяшчанскай маралі, востра крытыкующа недахопы, якія яшчэ сустракающа ў жыці. У. Корбан з майстэрствам паказвае тыповыя рысы носьбітаў адмоўнага – розных хапуг, дармаedaў, бюракратаў. Згадаем, напрыклад, яго байку «Куры».

Чытальнік: Куры

На птушніку ў другой палове дня
Аднойчы так паракудахталіся куры,
Што нават віславухая Свіння
Спалохана штурхнула Кнур:
«Паслухай! – кажа. – Пэўна там пажар ці бура!
Бяжы, даведайся, каханы мой»
Але тут Певень растлумачыў ёй:
«Знясенне Курыцай прыбытку адбылося!»
«А-а, – кажа віславухая, – а мне здалося,
Хто ведае што там! І знесла, пэўна, ўжо яна
Не меней, чым Слана?»
«Яйцо! » – «І толькі?
Буланы сена цэлы воз
На ранку з поплава прывёз
І то аб гэтым не кричаў ніколькі!»

Нямала й дзеячоў такога ж ліку –
У справах вынікі з яйцо, а крику...

Вядучы: Лепшыя творы Эдуарда Валасевіча таксама напісаны з добрым разуменнем прыроды баечнага жанру. Яго байкі вызначающа высокім мастацкім якасцям і маюць незвычайнную папулярнасць сярод чытачоў. У 60–70 гады з'явіліся байкі Уладзіміра Правасуда і Міколы Вяршыніна. Прыкметны след у літаратуры пакінула невялікая нізка баек – санетаў Алея Звонака. Наогул, кожны паэт вылучаў свой жанравы аспект.

А Двіна ждёт-пождёт
Самобранкой скатертью
Скоро ль детки её
Ручейкамі скатяться?

Чтец 1:

Расплясался дождь на крыше:

Ніже – выше, ниже – выше,
И вприсядку, и бочком,
И на землю кувырком.

Пляшет, словно на батуте,
На асфальце лужи крутит.
Показал нам всё, что мог,
Приустал и лёг у ног.

Из стихотворений М. Боборико «Весна»; «Дождик расплясался»

Ведучы: Спасибо, ребята! Теперь нашему празднику действительно ничего не угрожает. Эти прекрасные стихи спасли положение и мы продолжаем. Кстати, стихотворения «Весна» и «Дождик расплясался», которые сейчас прозвучали, вы можете прочитать в новой книге Маины Боборико «Шорох времени». С её помощью мы сейчас прогуляемся по улицам нашего города и полюбуемся его достопримечательностями. Но вначале вам придётся их узнать. В строчках стихов мы изменили несколько авторских слов и получились «стихи-загадки». Вам нужно догадаться, ребята, кому или чему посвящено каждое стихотворение. Первое из них я прочитаю вам сама.

Звонят колокола, поют,
Что Вітебск – старый добрый воин,
Пера истории достоин,
Где годы память стерегут.

Ведущий: Да, кстати, а где же этот сценарий? Его нигде нет!!! Ребята! Случилась беда, потерялся сценарий, наш праздник под угрозой!

Петя Любопыткин: Без паники! Я, кажется, знаю, что нам делать. Как-то у нас на телевидении случилось что-то подобное. Знаете, как мы вылечили телепередачу? Мы открыли двери телестудии, и к нам ворвался свежий ветер с улиц родного города.

Ведущий: Правильно, Петя, пусть и на нашем празднике станет светло и тепло от ласкового весеннего солнышка, от звона капели, от песен птиц, от задорной пляски весёлого дождика. Всё это есть в стихах Майны Боборико!

Звучит весенняя радостная музыка, Петя Любопыткин присаживается на своё место. Выходят чтецы.

Чтец 2: Нам теперь не до сна,

Просыпайся, ну же!

Посмотри-ка – весна

Шлёпает по лужам.

Слышишь, арфа звучит

В голосах капели?

Раскричались грачи

В гнёздах-колыбелях.

Чтец 3: Витьбе стала тесна

Зимняя одежка,

И подбросила весна

Ей шелков немножко.

Мастерица-река,

Сами посмотрите –

Тянет с неба облака

Золотыми нитями.

Калі байкі К. Крапівы заслугоўваюць наймення камедыйныя, то У. Корбан стварыў рэалістычную байку, у Э. Валасевіча моцны лірычны пачатак, у У. Правасуда – ёсць адценне публіцыстычнасці, а байкі М. Вяршыніна можна назваць вытворчымі.

Байкі пісалі і пішуць многія беларускія паэты і пісьменнікі. Можна ўзгадаць Анатоля Вялюгіна, Максіма Танка, Ніла Гілевіча, Авяр'яна Дзеружынскага, Анатоля Дзяркача, Васіля Жуковіча, Аляксея Зарыцкага, Уладзіміра Караткевіча, Паўла Саковіча, Эдуарда Зубрыцкага і многіх іншых.

Здавалася б, байка, – жанр кансерватыўны, і ўсё ж яна вельмі чуллівая да ўсяго, што робіцца вакол. Нам можа здацца, што байка адъяла свой век, што адыйшлі ў нябыт тыя шматлікія праблемы, аб якіх пісалі байкапісцы мінулага стагоддзя. Але ж людзі схільны паўтараць свае памылкі і ніколі не зробяцца святымі, таму застанецца нешта актуальнае ў старых байках. (*інсцэніроўка байкі Э. Валасевіча «Байка і ода»*).

У XXI стагоддзі з'явіліся новыя імёны, новыя байкапісцы. Гэта Мікалай Дзянісаў, Уладзімір Паўлаў, Сяргей Прыёмка, Лявон Анціпенка, Яўген Зялкоўскі, Іван Лагвіновіч, Анатоль Хвайніцкі. І няхай не ва ўсіх ужо ёсць свае зборнікі баек, але яны будуць, таму што байка – жанр любімы народам. А добрая байка для чытача зайсёды жаданая.

Аб'яўляеца конкурс на лепшага чытальніка баек. Пераможцы ўзнагароджваюцца прызамі.

Складальнік: метадыст аддзела бібліятэчнага маркетынгу

Браслаўскай ЦРБ

В. В. Лук'янава

«ВОЛАТЫ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА»

Літаратурна-музычная вечарына

У зале аформлена юбілейная выстава твораў Я. Коласа і Я. Купалы. Сцэна ўпрыгожана ў нацыянальным стылі. Да вечарыны падрыхтавана слайд-шоу «На кожнай сцяжынцы іх песня і голас». Гучыць беларуская інструментальная музыка. На экране партрэтны пісьменнік. З'яўляецца надпіс: «На кожнай сцяжынцы іх песня і голас». Заходзяць трох дзячыны ў нацыянальных касцюмах з томікамі вершаў у руках – гэта чытальнікі. Яны размяичаюцца вакол маленькага століка.

Па ходу вечарыны чытанне вершаў суправаджаеца па дэмонстрацыі слайдаў з беларускімі пейзажамі.

Выходзяць вядучыя. Гучыць беларуская музыка «Спей дубраў».

Вядучы I: Зямля Беларусі! Бары і дубровы,
Жытнёвае поле, шаўковы мурог,
У промнях рабіны заход вечаровы,
Што клёкат буслоў – ручай перамовы
І ў шумных прысадах істужкі дарог.

Зямля Беларусі! Вачамі азёраў
Глядзіш ты ў празрыстыя высі нябес,
Начамі, што яблыкі, падаюць зоры,
Знікаюць па водах, па чорных разорах,
Па травах, абсыпаных краплямі рос...

Зямля Беларусі, зялёныя долы!
З крыніц тваіх чистых пад шумнай вярбой
Зачэрпнулі думы Купала і Колас,
На кожнай сцяжынцы іх песня і голас
З тваёю журбою і ўщехай тваёй.

П. Броўка «Беларусь»

«ОСТРОВ ЧИТАЛИЯ НА ПЛАНЕТЕ ДЕТСТВА»

Открытие Недели детской книги с участием Маины Боборико

Ведущий: Здравствуйте, дорогие ребята и уважаемые гости! Я приветствую вас в стенах нашей библиотеки и от всей души поздравляю с радостным, чудесным праздником – праздником книги, его мы ещё называем «Книжкины именины», потому что в этот день мы чествуем настоящую королеву библиотечного царства – Книгу. Ребята, а кому книга обязана своим рождением? Конечно, автору, и сегодня у нас в гостях замечательная детская писательница Маина Боборико. Давайте поприветствуем нашу гостью.

Вы конечно знаете, что 2012 год объявлен Годом книги в Беларуси. Хочу пожелать, чтобы книга стала вашим верным другом не только в этом году, но и на протяжении всей жизни!

Чтец I: Эта Книжкина неделя
Пролетит по всей стране,
Как предвестие апреля,
Как приветствие весне.
Не словами, а на деле,
Мы докажем, что ведёт
Наша книжная неделя
За собою книжный год.

Чтец садится на место и выходит Петя Любопыткин.

Петя Любопыткин: Здравствуйте, мои старые и новые друзья! Вы, конечно, узнали меня. Я – Петя Любопыткин – бессменный ведущий самой весёлой телевизионной детской передачи, и я рад встрече с вами. Сегодня я приглашаю вас на праздник «Книжкины именины». Хотите верьте – хотите нет, но всё, что вы увидите сейчас, придумано мной. Именно я написал сценарий этого праздника и пригласил в гости известную детскую писательницу Маину Боборико. А сделал я это не случайно, ведь именно Маина Максимовна рассказала вам обо мне в книге «Как заболела и поправилась телепередача».

Менавіта ў такім новым зіготкім уборы паўстала ялінка перад будучым Выратавальнікам свету, падарыўшы яму радасць.

Вядучы: А давайце зараз пачытаем вершы, якія вы вывучылі (дзецы чытаюць верши).

Вядучы: Вось і заканчваецца наша сустрэча, я вам жадаю, каб віфлеемская зорка асвятляла вам шлях, а вы ішлі за ёй па жыцці. Каб вы былі шчодрыя сэрцам, як Ісус, багатыя на сапрóудных сяброў, адданыя сваёй краіне і Бацькаўшчыне.

Складальнік: бібліятэкар Пастаўскай раённай дзіцячай бібліятэкі

імя У. Дубоўкі

Л. Ф. Сяменас

Нібы адчуваючы нейкую віну за шматвяковую цяжкую і маркотную долю Беларусі, 130 гадоў назад Бог шчодра кінуў сваю зырку іскру адразу ў дзве душы сялянскіх сыноў – і ў свет прыйшлі два нацыянальныя генii, успыхнулі дзве найярчэйшыя зоркі беларускай літаратуры: Янка Купала і Якуб Колас. Успыхнулі, каб паказаць усяму свету, што ёсьць такі народ, што ёсьць такая мова.

Вядучы 2: Іх імёны вымаўляюцца заўсёды разам. Іх псеўданімы – з народнага жыцця і фальклору. З сялянскімі мазалямі на руках увайшлі яны ў нацыянальную і сусветную культуру, бо ніколі не аддзялялі сябе ад народа, не выракаліся яго працы, яго быту, яго мовы.

...Мы з імі выходзілі заўжды ў дарогу.

А як акрыляла нас іхняе слова.

Што сказана простаю,

Матчынай мовай,

Мы з імі адолелі буры і хвалі...

Купала і Колас, вы нас гадавалі!

Вы звалі на волю

З цямноты, з прымусу,

Каб горда насліі імя беларуса;

Каб з ганьбай ніколі спіны не згіналі,

Каб цвёрда за праўду з братамі стаялі,

Каб сонца над нашай Радзімаю ззяла,

І Колас нас клікаў, і клікаў Купала.

П. Броўка «Купала і Колас, вы нас гадавалі»

Вядучы 1: Яны былі вельмі розныя і як асобы, і як творцы: парывісты, тэмпераментны, узнёслы Янка Купала; ураўнаважаны, дыхтоўны, падкрэслена рэалістичны Якуб Колас. Адзін – вястун і прарок, другі – летапісец і філосаф. Нават іх паэтычныя імёны гаварылі аб рознасці іх творчай сутнасці: «Колас» – ад зямлі, ад працы, «Купала» – з летуценнем і мар аб папараці-кветцы, аб шчасці.

Вядучы 2: Але колькі ў іх было роднаснага і аднолькавага: як

горача і самаахвярна любілі яны і пясчаную сваю зямельку, і цягавітага ды маўклівага братку-беларуса, і поўную хараства і замілавання матчыну песню. І кожны па-свойму складаў у гонар Айчыны гімн, і з надзеяй і верай шаптаў за яе малітву (*гучыць фанаграма песні «Мая малітва» сл. Я. Купалы, муз. У. Мулявіна*).

Вядучы 1: А зараз звернемся да тых часоў і мясцін, дзе з'явіліся на свет Я. Купала і Я. Колас (*гучыць спеў птушак. На фоне спева вядучыя распавядаюць*).

Вядучы 2: Вязынка... тут, на гэтай зямлі, дзе чуваць нетаропкі голас рэчкі Вязынкі, дзе перапляліся ў чароўных карунках танклявыя бярозы, сціплыя вольхі і веліканы дубы, паэт з'явіўся на свет. Магчыма, ад слова «вязаць» і ўтварылася назва рэчкі і фальварк – Вязынка. Я. Купала пра гэтую рачулку пісаў:

Між гор – далінаю – за вёску,
Не ўглядаючыся ўзвыш,
Суважна, попрасту, па-свойску
Бяжыш ты, рэчка, і бяжыш.

Падгоніш каменьчык жвіровы,
Травінку воднаю трасеш,
Чапаеш кораньчык альховы,
Па ветру кветачку нясеш.

«Рэчка», 1911 г.

Вядучы 1: У Вязынку Луцэвічы прыехалі ў раннюю вясну 1881 года, у аркестровым суправаджэнні жаваронковых спеваў, Дамінік Луцэвіч быў працавіты, мудры хлебароб шляхетнага роду-звання. Пасяліўся ён з жонкай Бянігнай у простай сялянскай хаце, ля ракі, аздобіўшы па-свойму жытло.

Вядучы 2: Ясь прыйшоў з Сусвету да Луцэвічаў у дні летняга сонцастаяння, калі зырка пылалі вогнішчы на гары і бялела прастора ад

суперніка свайму валадаранню, Ірад прасіў вешчуноў: «Пайдзіце, старанна праведайце пра Немаўля і, калі знойдзеце, апавясціце мяне, каб і мне пайсці пакланіцца Яму».

Ідучы за пуцьводнай зоркаю, вешчуны дасягнулі Віфлеема, дзе пакланіліся новароджаному Выратавальніку, прынесшы яму дарункі ад скарабаў Усходу: золата, ладан і смірну. Затым, атрымаўши ад Бога адкрыццё не вяртасца ў Іерусалім, іншым шляхам адышлі ў сваю краіну. Угневаны Ірад, выявіўши, што вешчуны не паслухаліся яго, адправіў у Віфлеем салдатаў з загадам аддаць смерці ўсіх немаўлятаў мужчынскага полу да двух гадоў. Іосіф жа, атрымаўши ў сне папярэджанне пра небяспеку, бег з Маці Божай і Немаўлем у Егіпет, дзе Святое сямейства знаходзілася да смерці Ірада.

Нараджэнне Хрыстова і Каляды гэта заўжды салодкія падарункі і прысмакі. Давайце і мы зараз пагуляем у салодкую гульню (*гульня «З'еш цукерку»*).

Вядучы: У пачатку Калядных свят храмы і дамы ўпрыгожваюцца ялінкамі. Легенда абвяшчае, што гэта невыпадкова. Калі Іесус нарадзіўся, кожны жадаў яму пакланіцца і прынесці свае дарункі. Сярод усіх былі і трыв дрэвы: аліва, лаўр і елка.

- Я прынясу Немаўлю сваё масла, – сказала аліва.
- Я пакрыю Яго галаву вянком пераможца, – сказаў лаўр.
- Ці можаце вы ўзяць мяне з сабой? – бянтэжачыся, спытала ялінка. Ганарлівы лаўр і аліва засмяяліся.
- А якія з сваіх дарункаў ты жадала першым паднесці Выратавальніку: ліпкую смалу ці калочыя іголкі?

Пасля гэтых слоў ялінка адышла і заплакала. Але на шчасце ўсю гутарку лаўра, алівы і ялінкі чуў анёл. Яму стала шкада лясную прыгажуню. Магчыма, толькі ён адзін разумеў, што «вечны» зялёны ўбор елкі можа стаць знакам вечнага жыцця. Каб падбадзёрыць ялінку, ён сабраў з нябёсай прыгаршню зорак і рассыпаў іх па яловых галінках. Калі б вы толькі маглі бачыць, як заблішчала шчаслівая ялінка!

Шчодрай куццей. Калісці 13 студзеня лічылі за апошні дзень старога года. І таму мінулы праводзілі з цікавымі гульнямі і варожбамі.

Весела, хутка праходзілі два тыдні Каляд. І нарэшце спраўлялася Трэцяя, або Галодная куцця. Звараная ў тым самым гаршку, што і дзве папярэднія, куцця падавалася нішчымнай. Астатнія стравы на стале былі таксама нішчымныя. Нашы прашчуры верылі: калі цяпер не з'яся тлустага, дык увесь год будуць абмінаць хваробы. У апошні калядны вечар моладзь аваўязкова ладзіла ігрышчы. На вуліцы і па хатах спявалі развітальныя калядныя песні.

Гаспадары пасля Трэцяй куцці прыбіралі сена, што два тыдні ляжала настале, аддавалі яго коням, каровам і авечкам. Каляднае сена, лічылі, засцерагае жывёлу ад злых чараўніц і жартаві дамавіка.

У гэты дзень моладзь гуляла ў розныя гульні. Давайце і мы пагуляем у адну такую гульню.

Гульня «Цот, не цот».

Вядучы: Наогул, з нараджэннем Хрыста звязаны цудоўныя і незвычайнія падзеі. Пра іх нам распавядаюць евангелісты Матфей і Лука. У Віфлееме, куды прыйшлі Марыя і Іосіф, памкнулася мноства народу і вольных месцаў у гасцініцы не апынулася. Ім прыйшлося правесці ноч за горадам, у пячоры, дзе пастухі хавалі сваіх авечак ад навальніцы. Там і з'явіўся на свет Немаўля – Ісус, якога Маці Божая спавіўшы, паклала на сена ў яслі для скаціны. У гэты ж час на полі, каля Віфлеема, пастухам з'явіліся анёлы з весткай, што ў свет прыйшоў Выратавальнік. Пастухі прыйшлі ў пячору, каб пакланіцца Боганемаўлю. Усходнія мудрачы-вешчуны ўбачылі ў небе новую незвычайную яркую зорку. Паводле ўсходніх вяшчунстваў, факт з'яўлення зоркі азначаў час прышэсця ў свет Божага Сына, якога чакаў юдзейскі народ. Вешчуны накіраваліся ў Іерусалім, каб распытаць там, дзе знаходзіцца Выратавальнік свету. Да чуўшыся пра гэта, цар Ірад, які кіраваў у той час Юдзей, усхваляваўся і заклікаў да сябе вешчуноў. Выведаўшы ў іх час з'яўлення зоркі, а значыць і магчымы ўзрост Цара Юдзейскага, якога ён асцерагаўся як

вышываных строяў моладзі. Калі зліваліся ў святочнай лучнасці неба і зямля, агонь і вада, і над Божым светам развіналася прадаўніе Купалле, паганскае трывумфальнае свята ў гонар божышча Купалы (*гучыць беларуская народная песня «Купалінка»*).

Вядучы 1: У такую купальскую ночь, 7 ліпеня (25 чэрвеня) 1882 г. нарадзіўся ў Луцэвічай сын, якому далі імя Ясь, – Іван Дамінікавіч Луцэвіч. «Вязынка... Тут прыгожа, і міжволі пачынаеш разумець, што толькі на гэтай зямлі мог нарадзіцца чалавек з прыгожай душой», – пісаў У. Караткевіч.

Вось тут,
У хатцы простай, як сляза,
І нарадзіўся некалі Купала.
Ён нарадзіўся, каб пасля сказаць,
Што Беларусь у свеце не прапала.

П. Марціновіч «Вязынка»

Гучыць песня «Янка Купала» сл. Ул. Някляева, муз. У. Л. Будніка ў выкананні А. Карбоўскага.

Вядучы 2: Прынёманскі край на Стадубцоўшчыне... З дауніх часоў славіўся ён малаяўнічымі краявідамі, квяцістымі духмянымі лугамі. А зараз гэты край увайшоў у гісторыю як «родны кут» Я. Коласа.

Мой родны кут, як ты мне мілы!..
Забыць цябе не маю сілы!
Не раз, утомлены дарогай,
Жыццём вясны мае ўбогай,
К табе я ў думках залітаю
І там душою спачываю.

Вядучы 1: Хутар Акінчыцы – тут 3 лістапада 1882 года ў сям'і Міцкевічай нарадзіўся сын Кастусь, будучы паэт Якуб Колас.

Пры шляху шырокім,
Дзе стаіць камора,
Я на свет радзіўся
Пад глухі шум бору,
Позняю парою,
Восенню гнілою.

Вядучы 2: Бацька Я. Коласа, Міхаіл Казіміравіч Міцкевіч, служыў лесніком у князя Радзівіла. Ён часта пераязжаў з аднаго месца на другое.

Самыя раннія дзіцячыя гады Кастусь правёў у Ластку. У глухім у той час куточку, сярод лесу, уражлівы хлопчык углядзеў ў наваколле, слухаў галасы птушак, цешыўся вясёлкай, якая высока ўзнімалася над зялёнай лугавінай, што так міла аздабляла адзінокую лесніковую сядзібу. Калі хлопчыку было 8 гадоў, сям'я Міцкевічаў пераехала ў леснічоўку Альбуць. Тут ён навучыўся чытаць, адсюль хадзіць у Мікалаеўшчынскай народнае вучылішча, адсюль паехаў вучыцца ў Нясвіжскую настаўніцкую семінарью.

Вядучы 1: Альбуць – гэта не толькі свет дзяцінства і юнацтва. Гэта і творчая калыска паэта. Альбуцкія ўражанні мы знаходзім найперш у паэме «Новая зямля».

Вось як цяпер, перада мною
Устае куточак той прыгожа,
Крынічкі вузенъкае ложа
І ёлка ў пары з хвайнію
Абняўшысь цесна над вадою,
Як маладыя ў час кахання,
У апошні вечар раставання.
І бачу лес я каля хаты,
Дзе колісъ весела дзяўчата
Спявалі песні дружным хорам,
З работ ідучы позна борам.

Lіса:
Дзе каза бывае,
Там шчасце вітае.
А дзе не бывае,
Там яно мінае.

Чорт: На Каляды ўсе добрыя людзі спяваюць песні, давайце і мы з вами праспяваем.

Дзеци спяваюць песню.

Учора з вячора, учора з вячора
Засвяціла зора, засвяціла зора.
Зора засвяціла, зора засвяціла,
Свет узвесяліла.
Свет узвесяліўся.
Хрыстос нарадзіўся.
Хрыстова Раджэнне
Людзям на збаўленне.
Людзі, прыбягайце,
Хрыста прывітайце,
Здаровы бывайце.
Нам каляду дайце.
Здаровы святкайце,
Дайце, не шкадуйце.

Выходзіць хлонец-механоша, які збірае пачастункі. Потым вясёлы гурт развітваецца і выходитзіць.

Вядучы: Гаспадары не скупіліся на пачастункі. Яны верылі, што добрыя пажаданні абавязкова спрайдзяцца. Роўна праз тыдзень пасля Першай куцці сям'я зноў збіралася за святочным столом. Гаспадыня варыла куццю ў тым самым гаршку, што і першы раз. Толькі раней яна падавалася нішчымнай, а цяпер – запраўленая маслам і малаком. У гэты вечар людзі елі ўсё, што мелі і хацелі: каўбасы, мясныя стравы, студзень, усялякія смачныя падліўкі. Нездарма гэта куцця называлася яшчэ

Мядзведзь: А ці дома пані гаспадары?
А я бачу яны дома.
Яны дома не гуляюць,
Чалядоныку даглядаюць!

Чорт: А залезце на баляску
І дастаньце мне каўбаску.

Усе разам: «Добры вечар, ішодры вечар».

Ліса: Станьце на драбінку
І дастаньце саланінку.

Усе разам: «Добры вечар, ішодры вечар».

Мядзведзь: Кашачак маку
Да таго прысмаку.

Усе разам: «Добры вечар, ішодры вечар».

Чорт: А пакуль пані гаспадары рыхтуюць нам пачастункі, наша
козачка станчыць (*каза танчыць*).

Чорт: Го-го-го, каза,
Го-го, шэрай!
Паварачайся,
Не забывайся!

Ліса: То на ножанькі,
То на рожанькі,
То на капыцікі
Залацен'кія.

Мядзведзь: Павярніся зграбна,
Павярніся складна,
Кажы, дзе хадзіла,
Дзе што рабіла?

Чорт: Дзе каза паходзіць,
Там жыта зародзіць.
А дзе пагайсае,
Там павылягае.

Бачанае і паражытае ў Альбуці заставалася на прыяту ўсяго
жыцця паэта жыватворнай крыніцай яго творчага натхнення.

Малюнкі родныя і з'явы!
Як вы мне любы, як цікавы!
Як часта мілай чарадою
Вы устаяце перада мною!

Вядучы 2: І сёння, мінуўшы мосцік праз крынічку, ступіўшы на
запаведную зямлю, можна любавацца прыгажосцю, апетай Я. Коласам у
паэмі «Новая зямля» і многіх вершах, пастаяць пад векавым дубам,
паслухаць яго таемны пошум і ўспомніць радкі з «Рыбаковай хаты»:

Пытае бура старца-дуба:
– Чаму цябе я не зламлю?
І кажа дуб: – Я ўрос у зямлю,
З зямлёю жыць у дружбе люба.

Гучыць песня «Спадчына» сл. Я. Купала, муз. І. Лучанка.

Вядучы 1: У далёкім 1910 годзе Максім Горкі пісаў у лісце да
сябра: «У Беларусі ёсьць два паэты: Якуб Колас і Янка Купала – вельмі
цікавыя хлопцы! Так праста пішуць, так ласкава, сумна, шчыра. Нашым
бы крышку гэтых якасцей! Вось бы добра было б!»

Вядучы 2: Лірыка Якуба Коласа – гэта сама Беларусь. У яго
паэзіі, як у Нёмане, адлюстрравана ўся беларуская зямля.

Чытальнік : Высокі Бераг, родны, мілы!
Люблю я твой пясчаны скат
І хвоек нізкіх гурт пахілы,
Капцоў гранічных цэлы рад.
Люблю той лес, што над табою
Высока ўзняў свае камлі;
Яго ж карэнні над вадою
Нібы вянок табе сплялі...

Струменіць Нёман срэбраводны
Ў тваіх прыўдалых берагах,
А ў лозах ветрык вее згодны,
І ходзіць шум па чарагах.
Высокі Бераг, кут мой мілы!
Люблю я жоўць тваіх пяскоў,
Разложных хвоек гурт пахілы
І цікі гоман лазнякоў.

Я. Колас «Высокі бераг

Вядучы 1: Рыгор Барадулін піша: «Паэзія Якуба Коласа з ласкавымі прымусамі запрашае за стол беларускасці, каб і госьць разам з гаспадарамі хмялеў ад беларускага слова, сэрца звесяляў спеўнымі гукамі, якія йдуць з грудзей Беларусі».

Чытальнік : На ўсходзе неба грае
Пералўным блескам,
Сыпле золата над гаем
І над пералескам.
Чуць-чуць дрогне, прыліецца
Чырвань на ўсходзе
– Гэта неба ўсміхненца
Людзям і прыродзе.

Урывак з верша Я. Коласа «Усход сонца»

Вядучы 2: Кожны, хто хоць раз сутыкаўся з творчасцю Якуба Коласа, зведаў уздзейнне непаўторнасці і прыгажосці яго слова, адчуў напеўнасць і надзвычайнью музычнасць яго вершаў.

Вось як харектарызуваў паэзію Я. Коласа народны артыст Беларусі Рыгор Шырма: «У яго вершах такія звароты і вобразы, такія яркія праўдзівія малюнкі беларускай прыроды, што здаеща складаў іх сам народ. Яго паэзія шчырая, як сама народная песня».

Каляды без калядоўшчыкаў – што зіма без снегу. Гэтаму вясёламу гурту радаваліся ў кожнай хаце. Хадзілі калядоўшчыкі ўвечары і вадзілі «казу» з «мядзведзем», а з імі часам «жорава» ці «бусла». Пераапранутыя жывёлы – гэта душы памерлых продкаў. Наперадзе ўсіх ішла «каза»: рогі – з саломы ці лазы, барада – з кудзелі, замест поўсці – вывернуты шэры кажух. Каза – гэта сімвал сямейнага ладу і дарабыту, у калядных песнях знак ураджайнасці. (*Раздаецца стук у дзвёры*).

Вядучы: Хто гэта там грукае? Дзеці, давайце паглядзім.

Адчыняюцца дзвёры і ўваходзяць Каза, Мядзведзь, Ліса і Чорт..

Мядзведзь: Добры вечар тому,

Хто ў гэтаму дому.

Усе разам: «Добры вечар, ічходры вечар».

Ліса: Мы самі з сабою,

З дзецьмі і з жаною,

Сталы засціаем,

Каляды спраўляем.

Усе разам: «Добры вечар, ічходры вечар».

Чорт: А па гэтай мове будзьма

Ўсе здаровы,

А па гэтай казцы жывіце ў ласцы.

Усе разам: «Добры вечар, ічходры вечар».

Мядзведзь: Добры вечар, ічходры вечар

Усім людзям на ўесь вечар!

Усе разам: «Добры вечар, ічходры вечар».

Ліса: А ці дома пані гаспадыні?

А я бачу, яны дома.

Яны дома не гуляюць,

Піражочкі расчыняюць.

Усе разам: «Добры вечар, ічходры вечар».

сляды, чуваць бадзёрыя галасы птушак. А па вёсках і гарадах звіняць школьныя званкі і дзіцячы смех. Пасля працоўных будняў наступаюць цудоўныя зімовыя святы.

А самае чаканае з усіх зімовых святаў – гэта Каляды, якія пачынаюцца з вясёлай песенькі-заклічкі:

Калядакі далёка,
Каўбасачкі высока,
Калядакі прыблізіліся –
Каўбасачкі паніжыліся.

Каляды – свята нараджэння Ісуса Хрыста, які з'явіўся на свет, каб збавіць людзей ад грахоў, навучыць іх дабру, міласэрнасці. Гэта вельмі старадаўнє і цікавае свято.

Лічылася, што слова «каляды» ўтварылася ад слова «кола». Год сапраўды падобны на дзівоснае кола: на змену зіме прыходзіць вясна, за вясною – лета, потым наступае восень, а за восенню – зноў зіма.

Увечары перад Калядамі сям'я збіралася на Першую кущю. Кущёй называлі кашу, звараную з ячневых круп. Часам яе падсаладжвалі мёдам. На першую кущю дазвалялася есці ўсё, акрамя каўбас і мяса. У заможных сем'ях гатавалі ажно дванаццаць страў, і ўсё трэба было абавязкова пакаштаваць. Каб шчасціла ў хаце, гаспадыня пасыпала стол жытам і, памятаючы, што Ісус Хрыстос нарадзіўся ў яслях, церусіла па жыце сена, засцілала зверху бялюткі абрус. Гаспадар садзіўся на покуць, па абедзве рукі ад яго – жонка і дзеци. Пасля малітвы ён зачэрпваў першую лыжку кущі. Кущю і астатнія стравы не з'ядалі да канца, а пакідалі пакаштаваць нябожчыкам-дзядам, душы якіх прыходзілі ў хату на святочную вячэрну.

А далей пачыналіся варожбы. Гаспадыня выцягвала з-пад абруса сцяблінку сена. Доўгая сянніна прадказвала высокі лён улетку. Тым часам гаспадар выходзіў на вуліцу і дзівіўся на неба. Калі высыпала шмат зорак – абяцаўся ягадны год. Калі на дрэвах была шэрань – чакаўся шчодры ўраджай збажыны. Калі мяла завіруха – павінны добра раіцца пчолы.

Чытальнік: Прайшоў Вялікаднік свяценкі.
Бяруцца людзі за сявенкі,
За плуг, за бораны, за сохи,
Пайшлі разгульвацца патрохі.
Запахла поле зноў раллёю;
Гракі, вароны чарадою
За свежай ходзяць баразною.
Вясёлы шум і пануканне
Чутны да самага змяркання.
А над палямі ў ясным небе,
Як быццам песнямі аб хлебе,
Які даручан гэтай глебе,
Залъоцца жаваранкі хорам,
І песні моўкнучы па-над борам.

Урывак з паэмы «Новая зямля»

Гучыць мелодыя песні «Мой родны кут».

Вядучы 1: Улетку 1912 года адбылася першая сустрэча Якуба Коласа і Янкі Купалы. Яны пазнаёміліся на радзіме Я. Коласа – на хутары Смольня, недалёка ад вёскі Мікалаеўшчына. З той пары і на ўсё жыццё паміж імі завязалася моцная дружба.

Вядучы 2: Блізкія па светапогляду, Я. Купала і Я. Колас з самага пачатку і да канца свайго творчага жыцця валодалі непадобнымі паэтычнымі галасамі з розным дыяпазонам і сілай пачуцця.

Паэзія Я. Купалы, такая блізкая да Коласаўскай, убірае ў сябе не толькі сацыяльныя матывы, але і самыя інтymныя рухі чалавечай душы. Паслухайце перліну лірыкі Купалы, натхнёную яго пазнейшым каханнем да актрысы Паўліны Мядзэлкі, верш «А яна... ».

Чытальнік: Гэткім шчырым каханнем яе атуліў,
З гэткай ласкай глядзеў у яе сумныя вочы, –
Як ісонца не туліць расквеченых ніў,

Як і зоры людзям не ўглядываюца ўночы!
 Так пясціў, так галубіў галубку, яе,
 Так цяпліў сваім сэрцам сірочым ёй грудзі, –
 Як і маці не песьціў дзіцё – як спаўе,
 Як і вогнішча ззябнутых грэці не будзе!
 Столькі песень над песнямі ёй я напеў
 Столькі думак злажыў аб ёй важных, таёмных, –
 Як і бор гэтак з ветрам шумець не шумеў,
 Як і век гэткіх дум не злажыўся патомных!
 Гэткі ў сэрцы сваім збудаваў ёй пасад
 – І такую ўзлажыў ёй з кахання карону,
 Як і неба з зямлёю, на божы загад,
 Не прыдбають такіх ні кароны, ні трону!
 Так уславіў яе ў славу сонца і зор,
 Так маліўся дзень-ноч к ёй мальбою нябесаў,
 – Як і мудрасць не ўславіўся усім свету прастор,
 Як і каня не моліща ўлетку да росаў!
 Утварыў з яе шчасце з-над шчасцяў сваё
 – Чарадзейную княжну з аповесці дзіўнай,
 І пад ногі ёй кінуў жышцё сваё ўсё...
 А яна?.. А яна была толькі... дзяўчына!..

Чытальнік: Паэт Сяргей Грахоўскі прысвяціў Янку Купалу верш, які так і называецца «Ідзе Купала па зямлі»:

Белаю чаромхавай завеяй
 Зноў пялесткі бераг замялі,
 Зноў у полі жыта палавее,
 І Купала ходзіць па зямлі.
 Ходзіць па снягах і па расе,
 Заначуе ў полі або ў хаце, –
 Ён такую спадчыну нясе,

«КАЛЯДА-КАЛЯДАЧКА»

Фальклорна-этнаграфічнае свята

Вядучы: Адплакалі нудныя восенійскія дажджы, стаміліся калючыя вятры-скавышы і, нарэшце, дыхнула Зіма. Звычайна яна прыходзіць уначы, калі звяры, птушкі і, вядома, людзі спаць глыбокім сном. Прачнешся раніцай, а ў пакой светла-светла, як напярэдадні свята. Хутчэй з-пад цёплай коўдры! Прыйліпнеш носам да аконнага шкла – навокал такая бляюткасць, аж вочы адбірае. І міжволі засмяешся: наперадзе шмат цікавых забаў. Санкі, лыжы, канькі, штурлянне снежак...

Зіма прыходзіць не адна, а прыводзіць з сабою трох сваіх сыноў. Першы сын – гэта Снежань, які Зіму пачынае, а год канчае. Яшчэ людзі кажуць, што Снежань вока снегам цешыць, ды марозам вуха рве. Другі сын – Студзень. Ён – году пачатак, а Зіме палавіна. Студзень, сведчыць народная прымаўка, хаты студзіць, рана гаспадароў будзіць. Ну, а трэці сын Зімы называецца Люты, які ў кожнага спытаеца, ці добра ты абыты.

Тым часам нізкае шэрае неба, нібы з бяздоннога мяха, усё падсыпае і падсыпае снег. Зіма спяшаецца дагадзіць свайму прыяцелю Зюзю, які блукае па глухіх лясных нетрах. Падобны Зюзя на сівога старога з доўгаю барадою. Ходзіць ён басанож, без шапкі, але ў белым кажуху, з жалезнай булавою на плячы. Калі Зюзя раззлуеца, дык грукае булавою па старадрэвінах і пнях – нацкоўвае на ўсё жывое траскучыя маразы.

Але не толькі маразы дапамагаюць уладарыцу Зюзю. Ёсьць у яго троі белакосыя прагажуні-дачкі – Завея, Завіруха і Мяцеліца. Ім падабаюцца сыны матухны Зімы: Завея горнецца да Снежня, Завіруха да Студзеня, а Мяцеліца да Лютага. Зюзя і Зіма з ахвотаю ладзяць сваім дзецям заручыны, а потым і вяселлі. Ды так усе разам яны разгуляюцца – свету белага не відаць. Замятуць дарогі, вышэй за хаты насыплюць снежная гурбы і сумёты.

Гуляюць, сваволяць Зіма і Зюзя з дочкимі сваімі ды сынамі, а жышцё ўсё роўна не замірае. Вунь ланцужкамі рассыпаліся звярыныя

В 1962 году певица тяжело заболела, но до последнего дыхания, продолжала активно выступать и ездить на гастроли. В 1974 году ей присвоили звание заслуженной артистки РСФСР. Последние концерты прошли в 1984 году, когда певица была уже смертельно больна. Сегодня вы увидите некоторые видеозаписи певицы разных лет. До 1970 года она была очень востребована на телевидении, но, начиная с этого года, новое руководство телерадиокомпании стало дискриминировать артистов по национальному признаку. После этой «чистки» многие талантливые певцы были отлучены от телевидения. Попала в черные списки и Майя Кристалинская. Горько осознавать это теперь. Но так было. Она продолжала много гастролировать, но, в основном по глубинке, выступать на столичных престижных площадках ей было запрещено. В 80-е годы занялась литературным творчеством, перевела на русский язык мемуары легендарной актрисы Марлен Дитрих. Но болезнь возобновилась с новой силой, и в 1985 году певицы не стало. Похоронена она на Донском кладбище в Москве.

А теперь давайте посмотрим фильм, посвященный этой замечательной певице. (*Демонстрируется фильм «Майя Кристалинская» из цикла «Как уходили кумиры»*).

Составитель: библиотекарь сектора искусств
Новополоцкой центральной библиотеки им. В. В. Маяковского
О. Ф. Змитроchenко

Што не можна ні забыць, ні страціць.
Спадчына – адзіны запавет,
Спадчына – усіх асноў аснова,
І нясе цераз вякі паэт
Матчына няскоранае слова.
Высокі Бераг, кут мой мілы!
Люблю я жоўць тваіх пяскову,
Разложных хвоек гурт пахілы
І цікі гоман лазнякоў

Вядучы 1: Песні Купалы – гэта люстэрка, у якім адбіваецца душа беларуса.

Песні Купалы!
Іх спявалі дзяўчата натхнёна,
з душой,
Ім падпявалі хлопцы басіста.
Мне здавалася, што я кветку
шчасця знайшоў
Пад напеў задушэўна-ўрачысты...

П. Пруднікаў «Песні Купалы»

Гучыць песня «Кукавала зязюля».

Вядучы 2: Беларусь багатая вельмі прыгожымі мясцінамі. Природа роднага краю заставалася на працягу ўсяго жыцця жыватворнай крыніцай творчага натхнення.

Чыталынік 2: Вось старая хатка,
Садзік невялічкі.
Малады алешнік
Па краях крынічкі.
З краю лес высокі;
Тут жа, каля хаты,

Дзве старыя вербы,
Дуб каржакаваты.
Ў пералівах кветак
Ззяе луг зялёны,
Луг шырокі, пышны,
Як бы цар у кароне.
Далей, за лугамі,
Легла поле кругам,
Зрэзана сахамі,
Баранамі, плугам.
Зелянеюць межы
Вузкія, як стужкі,
Дзе-нідзе чарнеюць
Між загонаў грушкі...

Верш Я. Коласа «Старая хатка»

Гучыць песня «Родная хата».

Вядучы 2: Чытаючы вершы Я. Коласа, мы то пераносімся на квітнеючы фарбамі луг, то на гарачы пясчаны бераг ласкавай ракі з празрыстымі хвалямі, то ў лес з яго сонечнымі зайчыкамі на палянах. Адна карціна змяняецца другой. Прачытаеш – і сам пранікаешся любою да кожнага дрэўца і травінкі.

Чыталнік: Люблю я прыволле

Шырокіх палёў,
Зялёнае мора
Ржаных каласоў.
І вузкія стужкі
Сялянскіх палос
– Люблю цябе, поле,
Люблю я твой плёс!
І груши старыя,

24

устроило меломанов, пристально следящих за развитием этой долгограющей любовной истории. И, наконец, последняя песня цикла, «Детство ушло вдаль», в которой от лица девушки Майя Кристалинская пела:

Чтец: И все сбылось и не сбылось,
Венком сомнений и надежд переплелось
И счастья нет, и счастье ждет
У наших старых, наших маленьких ворот.

Ведуцій: Но, все-таки авторы оставили нам надежду. Пусть не нашли счастья герои здесь, в этом дворе, но жизнь у них еще долгая, и они обязательно найдут его – такой вывод у этой грустной и одновременно светлой истории любви. (*Звучит аудиозапись песни «Детство ушло вдаль».*)

Ведуцій: Майя Кристалинская вспоминала о композиторе Аркадии Островском: «Я могу сказать слова глубокой благодарности Аркадию Ильичу за то, что он доверил мне, начинающей артистке, первое исполнение своих песен, таких, как «Я тебя подожду», «Детство ушло вдаль», «Возможно» и других. Как знак его высокого признания и внимания – надпись в издании песни «Детство ушло вдаль» – Майе Кристалинской.»

Всего в 60-е годы XX столетия певица записала более ста песен, благодаря которым стала одной из любимых эстрадных звёзд. Среди них: «Мы с тобой два берега», «Царевна Несмеяна», «На причале», «А снег идет» и многие другие. Каждая из них становилась популярной именно благодаря мастерству М. Кристалинской, ее раздумчивой, мягкой манере исполнения, ее интеллигентности. Богатство интонаций, теплота, душевная искренность – вот что покоряло в ней слушателей. Она выходила на эстраду, чтобы поговорить о самом сокровенном, чтобы поделиться со зрителем тем, что у неё на сердце. Она из тех певиц, которые поют душой. Да и темы ее песен были понятны всем – любовь, разлука, ожидание.

37

слушателей, написали еще одну: «И опять во дворе». И опять – оглушительный успех! Люди стали просить авторов продолжить эту любовную «дворовую» историю, так тронувшую миллионы людей, живущих в таких же дворах и, может быть, переживших подобную же историю любви. Первые две песни исполнил молодой И. Кобзон от лица юноши, а в третьей песне «Я тебя подожду» – девушка, ответившая молодому человеку на его чувство, которая ждет его и грустит:

Чтец: А за окном то дождь, то снег
И спать пора, и никак не уснуть.
Все тот же двор, все тот же смех
И лишь тебя не хватает чуть-чуть.

Звучит видеозапись песни «Я тебя подожду» в исполнении Майи Кристалинской (запись 1964 года).

Ведущий: Заканчивалась песня словами: «Я тебя подожду, только ты приходи навсегда». На этой обнадеживающей музыкальной фразе авторы решили закончить эту трогательную любовную историю. Но это они так решили. А люди по-прежнему жаждали продолжения, считая историю незаконченной. В разных регионах страны придумывались в качестве продолжения свои слова, люди писали в редакции музыкальных программ радио и телевидения, требуя от авторов продолжить эту историю любви. Композитор А. Островский и поэт Л. Ошанин сопротивлялись почти три года и, наконец, в 1964 году Иосиф Кобзон грустно запел четвертую песню цикла «Вот снова этот двор»:

Чтец: Вот снова этот двор, мой добрый старый дом.
Я с тех счастливых пор три года не был в нем.
На милом этаже – квадратики огня.
Теперь они уже горят не для меня.

Ведущий: Что случилось, почему она не дождалась его, хотя и обещала, авторы не уточняют, но такое развитие событий снова не

Што ў жыце шумяць,
Зялёныя межы,
Далёкую гладзь.
Люблю я дарогі,
Што леглі між гор,
Ўнізе пад гарою
Ручча разгавор.
Люблю я ўзгоркі,
І насып-курган,
І сінія далечы
Празрысты туман...
Люблю пазіраць я
На поле вясной,
Як ветрык жартліва
Плыве збажыной.
Калышацца жыта,
Радамі бяжыць,
А хваля паветра
Дрыжыць і дрыжыць...
Люблю я прыволле
Шырокіх палёў,
Зялёнае мора
Буйных каласоў.

Верш Я. Коласа «На полі вясною»

Вядучы 1: Лірыка Коласа – летапіс людскіх настроў і імкненняў, трапяткія пачуцці закаханых, першыя слова кахання.

Вядучы 2: Уявіце цёплы чэрвеньскі поўдзень: травы яшчэ не скосаны, пяшчотны ветрык калыша духмяныя кветкі, над лугам пах мёду...

Чытальнік: Добра ў лузе ў час палудны!

Лёгка там дыхнуць!

Хмаркі белыя марудна

За лясы плывуць.

Ветрык краскі чуць кальша,

Травы шалясіяць,

Луг зялёны жыццем дыша

– Конік трашчаць.

Ў лозах шчэбет не сціхае,

Шум стаіць і свіст,

Ў яркім бліску спачывае

На ракіце ліст.

Спевам-гоманам і звонам

Поўніца ўвесь луг,

І дрыжыць над ім, зялёнім,

Жыватворчы дух.

Верш Я. Коласа «На лузе»

Вядучы I: Беларусь – край блакітных азёраў і векавых пушчаў. Лес заўжды шчыра служыў беларусу: хаваў ад ворагу ў ліхую гадзіну, надзяляў улетку і па восені сваімі пладамі, выклікаў да летуценняў і адпачынку пад цяністымі волатамі-дубамі.

Чытальнік: «Маладая раслінка стаяла ў полі. Стары лес закрываў яе ад паўночных вятроў і даваў ёй цяпло і зацішак. Яна была такая маленькая, такая нязначная, што ніхто нават не пазіраў на яе і не цешыўся ёю, нягледзячы на тое, што гэтае маленькае стварэнне выяўляла сабою асобны кут жыцця, разумна і замыславата зроблены. Па праўдзе сказаць, з першага погляду труда было пазнаць, што гэта за штука, і толькі прывычнае вока магло пазнаць, што гэтая раслінка стане з часам дрэвам, тым заўсёды зялёнім дрэвам, што завецца хвояю». (З апавядання «Сіраты Юрка»).

оперетт и песни из кинофильмов. Повзрослев, она старалась петь везде, где представлялась такая возможность, не помышляя вначале о певческой карьере. Почему-то судьба как бы намеренно уводила ее от музыкального пути. Училась она в Московском авиационном институте, художественная самодеятельность которого славилась на всю Москву. Но студентка экономического факультета Майя Кристалинская с низким, красивым голосом в стенах родного вуза ни разу не выступала, разве только на студенческих вечеринках. Зато, работая на заводе в КБ Яковleva, она с удовольствием пела своим сослуживцам песни из репертуара знаменитой Лолиты Торрес, восхищая своим исполнительским мастерством. Миловидная, интеллигентная, застенчивая, она покоряла своей искренностью и задушевностью. Но существовал определённый критерий, предъявляемый к эстрадному исполнителю, под который она не подходила и поэтому в эстрадную студию М. Кристалинскую не приняли.

Первое признание пришло к певице в 1957 году, когда она стала лауреатом VI Всемирного фестиваля молодежи и студентов. Но даже этот успех не открыл ей «зеленой улицы» на профессиональную эстраду. Пройдет еще три года, прежде чем судьба приведет ее туда. Певица никого не копировала, никому не подражала. У нее была своя манера исполнения, свой стиль. Вероятно, именно поэтому такие маститые композиторы как Эдуард Колмановский и Аркадий Островский не побоялись доверить ей, начинающей певице, свои новые песни.

Это доверие было добрым знаком. М. Кристалинскую заметили в профессиональном мире искусства. Это были такие песни, как «В нашем городе дождь», «Таежный вальс» Э. Колмановского и две песни из цикла «А у нас во дворе» А. Островского: «Я тебя подожду» и «Детство ушло вдаль».

Когда в 1962 году композитор Аркадий Островский и поэт Лев Ошанин написали песню «А у нас во дворе», они и не подозревали, что она станет началом целого музыкального цикла из пяти песен. Песня сразу стала очень популярной и авторы, окрыленные таким успехом у

Любовь неразделенная грустила,
Коснувшись невзначай твоей руки,
А ты все пела, пела, как молила,
Сближая берега одной реки.

О, сколько б песен ты еще нам спела,
О, как нежна была твоя душа!
Но птица певчая от нас ты улетела.
Не дожила, как жаль, не дожила!

Но счастье караулит нас украдкой
И ждет любовь у стареньких ворот.
У нежности в плenу мы без остатка,
Когда нам Кристалинская поет.

O. F. Змитроченко

Ведущий: А теперь, внимание на экран. (*Просмотр видеозаписи песни «Нежность» в исполнении Майи Кристалинской*).

Ведущий: Неразгаданной загадкой называют эту песню А. Пахмутовой в исполнении Майи Кристалинской. Как при внешней строгости идержанности певице удалось передать великий, даже вселенский драматизм любви? Вряд ли кто ответит на этот вопрос. Но факт остается фактом. Музыкальные критики отметили, что это вершина творчества М. Кристалинской, шедевр песенного исполнительского искусства, ставя «Нежность» в один ряд с «Журавлями» М. Бернеса и «Тремя вальсами» К. Шульженко.

Но путь Майи Кристалинской к вершине был длинным и трудным: много было пережито и выстрадано, но, может быть, именно поэтому так глубоко и проникновенно звучали многие ее песни.

А петь она любила с детства. Сидя возле радиоточки, слушала музыкальные программы и с удовольствием запоминала арии из опер,

Чытальнік: Калі бывае мне маркотна, –
А я маркочуся часцей,
Як гэта думае ахвотна
Мой дабрадзей ці ліхадзей, –
Тады іду я ў лес нядбала,
Каб не мазоліць воч людзям,
На мох валюся дзе папала,
І ўжо я з пушчай сам-насам.
Ніхто не бачыць і не чуе,
Аб чым тут гутарку вяду,
Дзе думка дніое і начуе,
Сваю хавае дзе нуду.

Верш Я. Купалы «У лесе»

Вядучы 2: У сваім вершы Янка Купала марыць пра адзіноту. Ён прыходзіць у лес, каб застацца адзін на адзін са сваімі думкамі.

А Якуб Колас зварочваецца да лесу як да старэйшага таварыша, ён удзячны лесу за першыя ўрокі прыгажосці.

Чытальнік 1: З маленства люблю я лясы,
Іх сцішаны голас і шум патаёмны,
І пушчы глухія, а ў іх бураломы,
Дзе ветры гудзелі пад гулкія громы
Ды слалі дажджоў абрусы.
Вучыў мяне лес пазнаваць
Прыгоства, суладнасць і чары прыроды,
Дзе птаства спраўляе штогод карагоды,
Дзе тояць крыніцы празрыстыя воды
Для рэчак, каб край умываць.
Ой, лес, беларускі наш лес!
Я песень за век свой злажыў табе многа,
У свет праз цябе мне ляжала дарога,

Ты песціў юнацкасць, і цешыць старога

Сягоння твой полаг-навес.

Верш Я. Коласа «Лясам Беларусі»

Вядучы 1: Лясная сцяжынка вабіць усё далей і далей. І раптам гушчар раступаеща – і, як у казцы, перад вачымі чароўная гладзь ляснога возера.

Чытальнік: Дрэмле абсаджана лесам адвечным,
Цінай засланае возера ў лесе;
Шастае ціха асока і аер.
Нудныя казкі куст з кустам шапоча.
Сосны і вязы, дубы і асіны
Вакол возера вартай пасталі,
Долу ківаюць паклоны нямая,
Небу малітву таемную твораць.
Возера! Возера! Іду к табе смутны
Соннаю пушчай, амшалаю сцежкай, –
Жоўтае лісце шасціца пад нагамі,
Шчокі калючка сасновая шчыпле.
Сам з сабой насам пад дубам саджуся,
Вочы і думкі пабеглі далёка...
Сцішна над возерам, воблачна ў небе...
Недзе запелі ўзвіжанне гусі.

Верш Я. Купалы «Лясное возера»

Вядучы 2: Неўзабаве, разам з лёгкім павуціннем у лесе з'яўляецца задуменнае восень з яе ранішнім туманамі, з павольным кружэннем лісцяў, з грыбным пахам.

Чытальнік 3: Не шасціць каласы,
Звон не валіцца з касы,
Не кладуцца ў стог пласты,

«И ЛИШЬ ТЕБЯ НЕ ХВАТАЕТ ЧУТЬ-ЧУТЬ»

Музыкальный час к 80-летию Майи Кристалинской

из цикла «Ретро-портрет»

Библиотека постоянно включает в свои планы мероприятия, адресованные пожилым людям, работая в тесном контакте с городским клубом «Еще не вечер» Новополоцкого территориального центра социального обслуживания населения. Именно этой категории читателей мы адресуем цикл мероприятий под общим названием «Ретро-портрет». Тема этого цикла – творческие биографии выдающихся советских артистов и певцов, жизнь и творчество которых особенно близки именно данной категории читателей, возвращающих их в молодость. Цель данного мероприятия – вспомнить певицу, которая внесла свой неповторимый вклад в историю советской эстрады.

Ведущий: Добрый день уважаемые участники клуба «Еще не вечер»! Мы рады видеть вас на очередной встрече, посвященной выдающимся артистам прошлых лет. 24 февраля исполнилось бы 80 лет певице, которую любили и продолжают любить многие поклонники ее таланта, несмотря на то, что ее уже давно нет с нами. Жизнь ее была короткой, всего 53 года, но яркой и насыщенной. За эти годы, дарованные ей судьбой, она сумела оставить неизгладимый след не только в истории советской эстрады, но и в наших сердцах.

Чтец: О, сколько б песен ты еще нам спела
О нежности, о встречах, о любви.
О, как бы много ты еще успела,
О как же песни эти нам нужны!

Застенчиво, кокетливо, неловко,
Девчонкой прямо с нашего двора,
Впорхнула птичка певчая и робко
Запела так, что плакала душа.

На развітанне – некалькі радкоў Пятруся Броўкі:

Зямля Беларусі, зялёныя долы!
З крыніц тваіх чистых пад шумнай вярбой,
Зачэрпнулі думы Купала і Колас,
На кожнай сцяжынцы іх песня і голас.
З тваёю журбою і ўzechай тваёй.

Гучыць фанаграма песні «Мой родны кут» у выкананні ансамбля «Песняры».

Складальнік: аддзел бібліятэчнага маркетынгу Бешанковіцкай цэнтральнай раённай бібліятэкі

Толькі сыплюща лісты

На яловыя кусты,
На сухія верасы.
Не іскрыцца небазор,
Не цвіце трава-чабор,
Не цыгліць птушыны стан,
Толькі поўзае туман,
Вецер б'е ў нямы курган,
– Шапаціць імглісты бор.

Змога вольная снуе,
Вочы ўставіўши свае,
То галубне, то пужне.
Сэрца б'еща ў паўсне,
Думка сэрцу аб вясне
Зрадны голас падае.

Верш Я. Купалы «Адцвітанне»

Вядучы 1: Лёгкі восеніскі смутак спрыяе паэтычнаму настрою, нездарма так любяць восень паэты. (*Ціха гучыць мелодыя песні «Мой родны кут» у выкананні ансамблевай групы народнага аркестра народных інструментau*).

Вядучы 2: Мабыць, кожны з нас хоць раз у жыцці бачыў у восеніскім небе жураўліны клін. Гэта незабыўнае відовішча: крыху казачнае, крыху сумнае, нібы разам з птушкамі ад нас адлятае часцінка нашага жыцця, і з намі застаюцца толькі ўспаміны.

Чытальнік: Белая валокны
Сцелюцца над долам.
Не спяваюць птушкі,
Сціхнуў лесу шолам.
Сцелюцца валокны,
Тчэцца павукіна

– Блізка, блізка восень,
Смутная часіна!
Зажурыща неба,
Схованае ў хмары,
І агорнуць сэрца
Нейкі жаль і мары.
Замірае лета,
Заціхаюць далі,
Сіраеে речка,
Халадзеюць хвалі.
Стомленасць, знямеласць...
Тояць думку боры...
Шш! Што то за гукі
Чующа ў прасторы?
Жаласна-прыгожа
Льюща ў небе гукі,
Слухаюць лясы іх,
Луг, балота, лукі.
У бязмежным небе
Роўнен'кім шнурочкам
Жураўлі на вырай
Мкнуцца над лясочкам.
Меньшыцца шнурочак,
У паднеб'і тae,
Вось ледзь-ледзь чарне,
Mіг – і прападае.
І стаіш ты, смутны,
Доўга пазіраеш,
Як бы нешта страціў,
А што – сам не знаеш.
Так у час расстання

З тым, хто сэрцу любы,
Адчуваеш смутак
Цяжкай страты-згубы.
І глядзіш маўкліва
На дарожку тую,
Што нясе ўдалечу
Душу дарагую.

Верш Я. Коласа «Адлёт жураўлёў»

Вядучы 1: Імкліва бягуць гады... Але колькі б часу ні прайшло,
заўседы будуць жыць у памяці нашай Янка Купала і Якуб Колас –
выдатныя пісьменнікі, без якіх немагчыма ўяўіць беларускую літаратуру.

Чытальнік: Дзесьці зязюля гукала:
«Таленту колькі адмерыць
Коласу з Янкай Купалай?
– Майце бязконную меру».

Волаты роднай старонкі
– Мовы матулінай хаты,
Ціха спявайце ці звонка,
Песні падхопяць дзяўчата.

Дзіўныя, гучныя вершы
Мусіць вам зорка паслала.
Першыя ў шэрагу першых
– Колас і Янка Купала.

В. Любецкі «Колас і Янка Купала»

Вядучы 2: Вось і канчаецца наша лірычнае падарожжа. Разам з
вамі мы нагадалі любімая з дзяцінства радкі, паслухалі цудоўныя песні.